

ALGEMENE VOORWAARDEN ZAKELIJK VERKEER VOOR AFBOUWBEDRIJVEN

Vastgesteld door de Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA).
Gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht op 12 juni 2018 onder nummer 30171023.

ARTIKEL 1 - DEFINITIES

In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:

- 1.1 Opdrachtnemer of leverancier: de gebruiker van deze algemene voorwaarden.
- 1.2 De opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon die het werk opdraagt (niet zijnde consument) of met wie daarover gesproken wordt.
- 1.3 Opdracht resp. het werk: alle werkzaamheden of leveringen die geoffreerd worden of overeengekomen zijn.
- 1.4 Werkdag: een dag niet zijnde een algemene of ter plaatse van het werk erkende of door de overheid dan wel bij of krachtens de voor de opdrachtnemer geldende CAO voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet individuele vrije dag.
- 1.5 Werkbare (werk)dag: zie art. 9.2 hierna.
- 1.6 Schriftelijk: onder schriftelijk worden ook digitale communicatiemiddelen zoals email e.d. verstaan.
- 1.7 Natuursteen: gesteente dat zonder menselijk ingrijpen is ontstaan en dat geen kunstmatige wijzigingen heeft ondergaan in samenstelling of structuur, inclusief materialen bestaande uit natuursteen en bindmiddelen.
- 1.8 Natuurstenen bouwwerken: bouwwerken waarin natuursteen of natuurstenen composiet is verwerkt. Zie verder ook artikel 7 betreffende natuursteen en natuurstenen bouwwerken.
- 1.9 Persoonsgegevens: alle informatie afkomstig van opdrachtgever betreffende of herleidbaar tot een natuurlijk persoon ("betrokkene") die door opdrachtnemer wordt verwerkt vanwege het werk in de zin van de Wet Bescherming Persoonsgegevens en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

ARTIKEL 2 - WERKINGSSFEER

- 2.1 De opdrachtgever wordt door de enkele aanvang der werkzaamheden door ons geacht akkoord te gaan met onze offerte en/of met de toepasselijkheid van onze algemene voorwaarden.
- 2.2 Indien in enig geschil niettemin zou worden bepaald dat ook de voorwaarden van de opdrachtgever toepasselijk zijn, prevaleren deze voorwaarden bij strijdigheid van een of meer bepalingen.
- 2.3 Het in dit artikel bepaalde kan uitsluitend worden opzij gezet indien opdrachtnemer na ontvangst van de opdrachtbevestiging schriftelijk te kennen geeft dat de algemene voorwaarden van de opdrachtgever toepasselijk zijn.
- 2.4 Deze algemene voorwaarden zijn ook van toepassing op elke latere overeenkomst die tussen opdrachtgever en opdrachtnemer wordt gesloten of tot stand komt.

ARTIKEL 3 - OFFERTE C.Q AANBIEDING

- 3.1 Elke offerte geldt als een vrijblijvend aanbod.
- 3.2 Een aanbod of offerte vermeldt indien mogelijk het tijdstip waarop met het werk kan worden begonnen.
- 3.3 De overeenkomst komt tot stand door het bericht van aanvaarding van het aanbod door de opdrachtgever tenzij opdrachtnemer direct te kennen geeft het aanbod alsnog in te trekken.
- 3.4 Opdrachtnemer kan niet aan een offerte of aanbod worden gehouden indien de opdrachtgever redelijkerwijs kan begrijpen dat een offerte of aanbod (of onderdeel daarvan) een vergissing of verschrijving bevat.
- 3.5 Offertes en aanbiedingen gelden als één geheel; een samengesteld aanbod of prijsopgave kan niet deels worden aanvaard.
- 3.6 De overeenkomst wordt tevens geacht te zijn tot stand gekomen op het tijdstip dat opdrachtnemer de werkzaamheden heeft aangevangen.
- 3.7 Niet uitdrukkelijk in een offerte of aanbieding opgenomen werkzaamheden of materialen, vormen géén onderdeel van het overeengekomen werk of de leveringen.

ARTIKEL 4 - RECHTEN EN VERPLICHTINGEN OPDRACHTNEMER

- 4.1 De werkzaamheden worden verricht op normale werkdagen binnen de gebruikelijke werktijden van de opdrachtnemer, tenzij anders is overeengekomen.
- 4.2 Opdrachtnemer is in geval hij de opdrachtgever ter zake heeft gewaarschuwd en opdrachtgever desalniettemin uitvoering der betreffende werkzaamheden op een ondeugdelijke ondergrond of volgens een ondeugdelijke werkwijze of onder ondeugdelijke omstandigheden heeft verlangd, niet aansprakelijk voor gebreken in het door ons uitgevoerde werk.

ARTIKEL 5 - RECHTEN EN VERPLICHTINGEN OPDRACHTGEVER

- 5.1 Indien op (detail)tekeningen opmerkingen staan als maten in het werk te controleren of dergelijke, mag opdrachtnemer aannemen dat deze maten door de opdrachtgever zijn gecontroleerd en juist bevonden. Bovendien zal de opdrachtgever zo tijdig mogelijk een planning of leveringsschema verstrekken aan opdrachtnemer.
- 5.2 Indien het leveringsschema of de planning niet kan worden aangepast aan de productie of planning van opdrachtnemer, heeft opdrachtnemer het recht nadere voorwaarden te stellen of de opdracht geheel of gedeeltelijk te herroepen.
- 5.3 Opdrachtgever dient uitvoering van de opdracht mogelijk te maken. Daartoe draagt hij o.m. tijdig zorg voor de benodigde goedkeuringen zoals vergunningen, ontheffingen en beschikkingen, alsmede de overige voor de opdracht te verschaffen gegevens of de daartoe benodigde informatie.
- 5.4 De opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat door derde(n) uit te voeren werkzaamheden en/of leveringen die niet tot ons werk behoren, zodanig en zo tijdig worden verricht dat de uitvoering van de werkzaamheden of leveringen daarvan geen vertraging ondervinden. Indien niettemin vertraging ontstaat, dient de opdrachtgever opdrachtnemer daarvan tijdig in kennis te stellen.
- 5.5 Indien de aanvang van het werk wordt vertraagd door niet aan opdrachtnemer te wijten omstandigheden, moet de opdrachtgever de daarmede verband houdende schade en kosten vergoeden en heeft opdrachtnemer het recht op verschuiving van de opleveringsdatum, ook als daar niet om gevraagd is.
- 5.6 De opdrachtgever draagt het risico van schade veroorzaakt door gebreken in materialen, hulpmiddelen en voorzieningen die door hem ter beschikking zijn gesteld dan wel zijn verlangd.
- 5.7 Adviezen, voorzieningen en werkzaamheden van derden, al dan niet volgens gegevens en tekeningen van opdrachtnemer, die van invloed zijn of kunnen zijn op prestaties van opdrachtnemer, zijn voor rekening en risico van de opdrachtgever.
- 5.8 De opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat opdrachtnemer bij aankomst op het werk de werkzaamheden terstond kan aanvangen en deze gedurende de normale werkuren kan uitvoeren. Werkzaamheden buiten de normale werkuren moeten worden gedoogd indien opdrachtnemer dit noodzakelijk acht.
- 5.9 De opdrachtgever dient om niet te zorgen voor:
  - a. goede verharde toegangswegen tot het werk dusdanig dat materiaal en materieel te allen tijde in volle ladingen tot aan de ingang van het gebouw gebracht kunnen worden. Voor zover dat niet het geval is, moet de opdrachtgever de extra kosten, waaronder met name begrepen extra mankracht voor aanvoer materiaal, vergoeden.
  - b. afsluitbare, verlichte, droge, zindelijke opslagruimte van voldoende grootte, voor opslag van materialen, machines, etc.
  - c. tegen vorst en hitte beveiligde/beschermde opslagruimte voor de opslag van brand- c.q. vuurgevaarlijke en vorstgevoelige materialen.
  - d. het in ontvangst nemen van voor de werkzaamheden bestemde materialen en deze te behandelen in overeenstemming met de

aanwijzingen op de begeleidingspapieren en/of op de verpakking aangebrachte aanwijzingen voor de opslag daarvan.

- e. water en elektriciteit, zowel voor licht als krachtstroom met voldoende spanning en met zoveel gemakkelijk aan te sluiten stopcontacten, zodat opdrachtnemer binnen een straal van 25 meter hierover kan beschikken.
  - f. schaftlokaal, wasgelegenheid en toiletten c.q. de vrije toegang daartoe.
  - g. behoorlijk volgens de voorschriften bruikbare bouwliften, steigers en bouw materiaal.
- 5.10 Indien werkzaamheden moeten worden verricht, is de opdrachtgever verplicht er zorg voor te dragen dat het bouwwerk met glas of ander lichtdoorlatend materiaal is dichtgemaakt (wind- en waterdicht), indien de weersomstandigheden daartoe aanleiding geven. De werkplek dient vorstvrij en voldoende verlicht te zijn, alsmede voldoende ontruimd en vrij van verontreiniging en vervuiling te zijn. Bij gebreke daarvan is opdrachtnemer niet verplicht het werk uit te voeren en is de opdrachtgever verplicht alle door opdrachtnemer in verband daarmee geleden schade te vergoeden.
- 5.11 De opdrachtgever dient zodanige maatregelen te nemen dat het door opdrachtnemer aangebrachte werk niet wordt beschadigd of vernield.
- 5.12 De opdrachtgever zal zorg dragen dat kwetsbare onderdelen in de omgeving van het door opdrachtgever aan te brengen werk van tevoren worden beschermd.
- 5.13 De opdrachtgever draagt er zorg voor dat ten tijde van de uitvoering van het werk in de omgeving daarvan aanwezige personen vooraf op de hoogte zijn gesteld van de aan die werkzaamheden verbonden stof-, stank-, reuk- en geluidshinderbezwaren en dat anderen dan opdrachtnemers' personeel de toegang tot de ruimten waarin gewerkt wordt, is ontzegd tijdens het werk en gedurende de tijd daarna die opdrachtnemer eventueel noodzakelijk acht.
- 5.14 De opdrachtgever stelt om niet de voorzieningen beschikbaar voor het gescheiden inzamelen van chemisch- en bouwafval.
- 5.15 De opdrachtgever zorgt voor orde en veiligheid op het werk. Hij zorgt tevens voor de goede staat van de te verwerken materialen en van het materieel dat door hem ter beschikking wordt gesteld.
- 5.16 Opdrachtgever zal zorgdragen voor deugdelijke verzekeringsdekking tegen schades betreffende het werk alsmede de daar aanwezige materialen, gereedschappen, machines e.d. van opdrachtnemer - inclusief gevolg- en stagnatieschade - door het afsluiten van een CAR-verzekering en/of opdrachtnemer op die polis mee te verzekeren.
- 5.17 Kosten welke ontstaan doordat opdrachtgever niet of niet tijdig aan de verplichtingen uit deze algemene voorwaarden c.q. dit artikel voldoet, zijn voor rekening en risico van de opdrachtgever.

ARTIKEL 6 - MONSTERS, MODELLEN, INTELLECTUELE EIGENDOM

- 6.1 Alle gegevens die in een offerte of aanbieding zijn verwerkt, mogen uitsluitend worden gebruikt in het kader van de opdracht of de onderhandelingen daarover.
- 6.2 Alle van de opdrachtnemer afkomstige informatie zoals tekeningen, schema's, afbeeldingen, monsters, modellen e.d. die bij offerte of uitvoering van de opdracht zijn gebruikt, blijven eigendom van opdrachtnemer. Openbaarmaking of verveelvoudiging mag uitsluitend plaatsvinden na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van opdrachtnemer.
- 6.3 Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor aanspraken van derden in verband met schending van intellectuele eigendomsrechten zoals auteursrecht e.d. voortkomende uit of samenhangende met informatie of informatiedragers die opdrachtgever heeft verstrekt.
- 6.4 Indien door opdrachtnemer een model, monster of voorbeeld is getoond of verstrekt, wordt dit vermoed slechts te zijn getoond of verstrekt bij wijze van aanduiding: de hoedanigheid van te leveren zaken kunnen van het monster, model of voorbeeld afwijken.
- 6.5 Geringe kleur- en structuurverschillen zijn toelaatbaar. De opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer terzake van enige aansprakelijkheid voor eventuele kleurafwijkingen en/of verkleuringen.

ARTIKEL 7 - NATUURSTEEN

- 7.1 Natuursteen is een natuurproduct. Monsters van natuursteen geven een indicatie van kleur en structuur. Afwijkingen daarvan zijn onvermijdelijk, al zal opdrachtnemer trachten materialen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Kleur- of structuurafwijkingen geven nimmer het recht om de overeenkomst te ontbinden. Deze geven nimmer recht op schadevergoeding behoudens bij grove wanprestatie.
- 7.2 In geval van grafwerken zijn kleine maatverschillen toelaatbaar mits de afzonderlijke stukken onderling passen.
- 7.3 Rekening houdende met de natuurlijk gespleten vlakken is bij kwartsiet, leisteen en soortgelijke steensoorten levering in verschillende dikten toegestaan.
- 7.4 Bij andere steensoorten dan bedoeld in 7.3 is een tolerantie in de lengte en de breedte van ten hoogste 2,0 mm toegestaan bij dikte van het gebruikte materiaal tot en met 5,0 cm. Bij een dikte van 6,0 tot en met 10,0 cm is toegestane afwijking 3,0 mm en bij een dikte van meer dan 10,0 cm is de toegestane afwijking 4,0 mm. Echter, als deze steensoorten als tegelwerk 'koud' gelegd of gezet worden, is een tolerantie van 0,5% toegestaan.
- 7.5 Over de in de opdracht genoemde hoeveelheden van bewerkt natuursteen wordt voor de inhoud van de steen gerekend naar het kleinste omschreven parallellepipedum, waarbij natuursteen van minder dan 10 dm³ als natuursteen van 10 dm³ wordt gerekend.
- 7.6 Bij levering van natuursteen per m² wordt voor de oppervlakte van het natuursteen gerekend die van de kleinste omschreven rechthoek, waarbij de minimale oppervlakte 0,10 m² bedraagt.
- 7.7 Bij berekening van oppervlakte- en inhoudsmaten gelden gedeelten van centimeters als hele centimeters en geschiedt afronding van decimalen vanaf het getal 5 naar boven.
- 7.8 Opdrachtgever draagt zorg voor deugdelijke informatie en werk-omstandigheden, waaronder te begrijpen: mogelijkheid om vooraf in te meten, te controleren op deugdelijke omstandigheden voor plaatsing natuursteen en indien 'gesteld in het werk' wordt geleverd zal de opdrachtgever om niet assistentie verlenen en alle daartoe vereiste materialen en gereedschappen verzorgen, zoals o.m. steiger- en hijsmaterialen, cementmolens en metselmateriaal alsmede eventueel bedienend personeel daarbij. Opdrachtgever maakt het mogelijk dat opdrachtnemer vooraf kan opmeten en controleren, waartoe opdrachtnemer vooraf deugdelijk informatie zal verstrekken en peilmaten en stramienlijnen gedetailleerd zal aangeven.

ARTIKEL 8 - WIJZE VAN TRANSPORT EN AANSPRAKELIJKHEID

- 8.1 Partijen komen overeen hoe en op welke condities geleverd zal worden. Als gekozen is voor 'af werkplaats' wordt levering geacht te hebben plaatsgevonden voor het laden van het vervoermiddel. Bij levering 'vrij op vervoermiddel' wordt levering geacht te hebben plaatsgevonden op het moment dat de goederen op het vervoermiddel zijn geladen. Bij levering 'franco werk' wordt de levering geacht te hebben plaatsgevonden bij in ontvangstname voor het lossen op de overeengekomen bestemming indien deze bestemming met het gebruikte transportmiddel in redelijkheid bereikbaar is. Wanneer dat niet zo is, mag de leverancier zelf een plaats voor levering aanwijzen onder gelijktijdige schriftelijke kennisgeving aan de opdrachtgever.
- 8.2 Tenzij 'af werkplaats' wordt geleverd bepaalt de opdrachtnemer de wijze van transport en de verpakking, behalve wanneer de opdrachtgever specifieke wensen hieromtrent aan opdrachtnemer kenbaar heeft gemaakt. Eventuele kosten die met die wensen gepaard gaan zijn voor rekening van opdrachtgever. Indien materialen verpakt worden geleverd, wordt het verpakkingsmateriaal (kisten, pallets, kratten e.d.) geacht in de levering te zijn inbegrepen en niet teruggenomen door opdrachtnemer.
- 8.3 Het is opdrachtnemer toegestaan deellieferingen te verrichten.
- 8.4 De opdrachtgever staat ervoor in en draagt zorg voor alle informatie die benodigd is voor deugdelijke uitvoering van de opdracht en hij draagt zorg voor deugdelijke in ontvangstname van te leveren materialen. Bij gebreke daarvan is artikel 5.17 van toepassing.
- 8.5 Voor zover er op opdrachtnemer enige aansprakelijkheid rust met betrekking tot het transport, is deze beperkt tot de vergoeding welke transportassuradeuren in dit geval danwel in de regel verstrekken.

ARTIKEL 9 - UITVOERINGSDUUR, UITSTEL VAN OPLEVERING

- 9.1 De termijn binnen welke het werk moet worden opgeleverd wordt indien mogelijk in de overeenkomst uitgedrukt, hetzij in (werkbare) dagen, weken of -maanden, hetzij door een bepaalde dag te noemen. Een planning is echter nimmer bindend of fataal.
- 9.2 Indien een termijn is uitgedrukt in een aantal werkbare dagen worden werkdagen respectievelijk halve werkdagen als onwerkbaar beschouwd wanneer door omstandigheden die niet aan opdrachtnemer te wijten zijn gedurende tenminste vier uren resp. tenminste twee uren niet kan worden gewerkt.
- 9.3 Als de oplevering van een werk zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.
- 9.4 De termijn binnen welke het werk moet worden opgeleverd, kan in overleg worden verlengd.
- 9.5 Indien door overmacht, door voor risico van de opdrachtgever komende omstandigheden of door het of namens de opdrachtgever aanbrengen van bestekwijzigingen dan wel van wijzigingen in de uitvoering van het werk, de uitvoering van de werkzaamheden wordt vertraagd kan niet worden gevegd dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd en heeft opdrachtnemer recht op termijnverlenging, ook als daarom niet is of wordt gevraagd.

ARTIKEL 10 - OPNEMING EN GOEDKEURING

- 10.1 De opneming geschiedt na tot de opdrachtgever gerichte mededeling houdende de dag waarop naar opdrachtnemers' oordeel het werk zal zijn voltooid of per datum dat het werk kenbaar voor de opdrachtgever is volbracht.
- 10.2 De opneming geschiedt in de regel binnen acht dagen na de in het vorige lid bedoelde dag. De opdrachtgever dient opdrachtnemer tijdig, zo mogelijk drie dagen tevoren, schriftelijk mede te delen op welke datum en tijdstip de opneming plaats vindt.
- 10.3 Nadat het werk is opgenomen zal de opdrachtgever binnen acht dagen schriftelijk mededelen of het werk al dan niet is goedgekeurd. In het laatste geval met opgaaf van de concrete gebreken.
- 10.4 Vindt geen opneming plaats of wordt niet binnen acht dagen na opneming een schriftelijke mededeling door de opdrachtgever verzonden dat het werk al dan niet is goedgekeurd, dan wordt het werk geacht te zijn goedgekeurd. Het werk geldt ook als opgeleverd indien het in gebruik wordt genomen of verder wordt bewerkt. Wordt een werk deels in gebruik genomen dan geldt dat deel als goedgekeurd en opgeleverd.
- 10.5 Kleine gebreken die vóór een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van de goedkeuring zijn. Opdrachtnemer is gehouden de in lid 3 bedoelde gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen.
- 10.6 Indien er geen sprake is van werkzaamheden, maar enkel van levering van materialen, dient de opdrachtgever deze direct bij levering te controleren en vervolgens uiterlijk binnen drie werkdagen schriftelijk te reclameren in geval er gebreken zijn. Bij gebreke daarvan wordt het geleverde geacht te zijn goedgekeurd en vervalt iedere aansprakelijkheid voor gebreken in de geleverde materialen tenzij het verborgen gebreken betreft.

ARTIKEL 11 - LEVERING EN OPLEVERING

- 11.1 Plannings- of levertijden e.d. gelden nimmer als fatale termijnen. Bij overschrijding van de levertijd of enige termijn of opleveringstermijn, dient de opdrachtgever opdrachtnemer te allen tijde schriftelijk in gebreke te stellen en aan opdrachtnemer een laatste, redelijke, termijn te geven alvorens er sprake kan zijn van verzuim.
- 11.2 Indien opdrachtnemer zelf in het werk maten moet vaststellen, moet inmeten of gegevens in het werk moet controleren, vangt de levertijd of de uitvoeringstermijn niet eerder aan dan de datum waarop dit gebeurd is. De resultaten van deze controles of metingen worden schriftelijk aan opdrachtgever kenbaar gemaakt.
- 11.3 Het werk wordt als opgeleverd beschouwd, indien het werk is goedgekeurd of geacht wordt te zijn goedgekeurd conform artikel 10 of als uit mededeling van de opdrachtgever blijkt dat het werk is goedgekeurd of opdrachtnemer anderszins er gerechtvaardigd op mag vertrouwen dat het werk is goedgekeurd. Na oplevering vervalt iedere aansprakelijkheid van opdrachtnemer voor gebreken die bij oplevering bekend zijn of redelijkerwijze kenbaar waren voor opdrachtgever.

- 11.4 Indien opdrachtnemer enkel goederen levert en er sprake is van gebreken in het geleverde die tijdig zijn gemeld, is opdrachtnemer gerechtigd tot herlevering. Indien dat niet mogelijk is, is opdrachtnemer gerechtigd tot ontbinding van de overeenkomst. Opdrachtnemer is enkel aansprakelijk voor schade indien en voor zover genoemde gebreken hem zijn toe te rekenen.

ARTIKEL 12 - MEER- EN MINDERWERK

- 12.1 Van meerwerk is onder meer sprake wanneer:
  - a. opdrachtgever aanvullingen en/of wijzigingen van de overeengekomen werkzaamheden of leveringen wenst die een verzwaring of uitbreiding van het werk tot gevolg hebben of dit duurder maken; alle niet uitdrukkelijk in offerte of opdracht opgenomen werkzaamheden worden geacht niet tot het werk te behoren en vormen meerwerk.
  - b. opdrachtnemer aanvullingen en/of wijzigingen van de overeengekomen activiteiten gewenst of noodzakelijk acht, omdat dit naar het redelijk oordeel van opdrachtnemer noodzakelijk is voor goede en vakkundige uitvoering van het werk of dat nieuwe of gewijzigde (overheids)voorschriften daartoe aanleiding geven.
- 12.2 Opdrachtnemer zal indien er sprake is van meer- of minderwerk opdrachtgever hierover informeren, ook wat betreft de gevolgen voor de prijs van het werk. Opdrachtgever stemt in met meer/minderwerk en de gevolgen daarvan, indien hij niet binnen twee dagen hiertegen bezwaar heeft gemaakt danwel het meer- of minderwerk laat uitvoeren.
- 12.3 Meerwerk zal tussentijds na uitvoering daarvan gefactureerd mogen worden en betaald worden tegen de tussen partijen overeengekomen danwel redelijke prijzen. Minderwerk zal bij einde werk aldus worden gefactureerd.

ARTIKEL 13 - PRIJZEN

- 13.1 Alle prijzen en bedragen zijn exclusief BTW.
- 13.2 Kosten voor begrotingen, plannen, ontwerpen, afbeeldingen, tekeningen etc. worden door opdrachtnemer niet in rekening gebracht indien op grond daarvan opdracht is verleend.
- 13.3 In het geval géén opdracht wordt verleend, is opdrachtnemer gerechtigd de kosten van het maken van begrotingen, plannen, ontwerpen, afbeeldingen, tekeningen, etc. wel in rekening te brengen.
- 13.4 Indien na het aanvaarden der opdracht materiaalprijzen, prijzen van hulpmateriaal en grondstoffen zoals elektriciteit, prijzen van onderdelen welke van derden worden betrokken, lonen en salarissen, sociale lasten, overheidslasten, invoerrechten, heffingen, belastingen zoals o.m. omzetbelasting, vrachten en assurantiepremies een verhoging ondergaan, waaronder begrepen prijsverhogingen door koersverschillen in de valuta waarin materialen worden gekocht dan wel de door opdrachtnemer te gebruiken materialen worden gekocht of indien door wijziging van een of meer der genoemde factoren de door opdrachtnemer verschuldigde opslagen veranderen, ook al geschiedt dit ten gevolge van reeds bij het aanvaarden der opdracht te voorziene omstandigheden, is opdrachtnemer gerechtigd de bij de aanvaarding der opdracht overeengekomen prijs dienovereenkomstig te verhogen.

ARTIKEL 14 - BETALING

- 14.1 Opdrachtnemer is gerechtigd te factureren naar de stand van het werk indien geen termijnschema voor facturering is overeengekomen.
- 14.2 Betaling dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum. Kortingen onder welke benaming ook mogen nimmer in mindering worden gebracht. Bij de betaling is schuldvergelijking nimmer toegestaan, noch is het de opdrachtgever toegestaan dat hij enige betalingsverplichting jegens ons opschort. Ieder opschortings- of verrekeningsrecht van opdrachtgever is dus uitdrukkelijk uitgesloten.
- 14.3 Indien voor het vaststellen van betalingstermijnen eenheidsprijzen gelden, zullen deze globaal zijn en dienen ter bepaling van tussentijdse betalingsverplichtingen. Deze eenheidsprijzen gelden nimmer voor het berekenen van de kosten voor eventueel meer- en/of minderwerk dan wel voor het vaststellen van prijzen voor andere werken.
- 14.4 Indien opdrachtgever goederen niet in ontvangst neemt of deze anderszins niet geleverd kunnen worden, komen de daardoor noodzakelijk geworden kosten van opslag voor rekening van de opdrachtgever, terwijl opdrachtnemer betaling van de opgeslagen goederen kan vorderen.

- 14.5 Indien enige betaling niet tijdig is geschied, wordt de opdrachtgever geacht van rechtswege in verzuim te zijn zonder dat enige aanmaning of ingebrekestelling noodzakelijk zal zijn, onverminderd opdrachtnemers' recht van opschorting van verplichtingen bij niet-tijdige betaling van termijnen of facturen.
- 14.6 Bij overschrijding van betalingstermijn(en) verbeurt de opdrachtgever een vertragingsrente van anderhalf (1,5) procent voor elke maand, een gedeelte van een maand daarbij voor een volle maand te rekenen, over het niet tijdig betaalde bedrag.
- 14.7 Voor rekening van de opdrachtgever zijn voorts alle kosten van inning der niet-tijdig betaalde bedragen, zowel gerechtelijke als buitengerechtelijke. De buitengerechtelijke kosten bedragen tenminste 15% van het niet tijdig betaalde bedrag. Voorzover opdrachtnemer voor inning van bedragen rechtskundige hulp nodig heeft en de kosten daarvan meer bedragen dan genoemde 15%, is de opdrachtgever ook dat meerdere verschuldigd.
- 14.8 De volledige prijs zal geheel en onmiddellijk zonder voorafgaande ingebrekestelling opeisbaar zijn in de volgende gevallen:
- indien de opdrachtgever in staat van faillissement wordt verklaard, indien hij surséance van betaling aanvraagt, dan wel een aanvraag tot zijn onder curatelestelling is aanhangig gemaakt.
  - enig beslag op roerende en/of onroerende zaken, vorderingen of andere bezittingen van de opdrachtgever wordt gelegd.
  - bij overlijden van de opdrachtgever of indien zijn voornemen tot het metterwoon verlaten van Nederland blijkt.
  - indien de opdrachtgever een vennootschap onder firma, een commanditaire vennootschap, een besloten vennootschap of een naamloze vennootschap is die in liquidatie treedt, wordt ontbonden of een andere vennoot c.q. bestuurder verkrijgt, dan wel een vennoot of bestuurder uit- resp. aftreedt.
- 14.9 Zolang geen volledige betaling van enige deel- of eindfactuur eventueel inclusief vertragingsrente en buitengerechtelijke kosten heeft plaatsgevonden, blijven geleverde materialen eigendom van opdrachtnemer.
- 14.10 Een betaling door de opdrachtgever strekt eerst tot voldoening van de vervallen rente en vervolgens tot voldoening van de op de vordering vallende buitengerechtelijke kosten. Daarna komen betalingen in mindering op de hoofdsom.

ARTIKEL 15 - RETENTIERECHT

- 15.1 Zolang de opdrachtgever niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, heeft de opdrachtnemer het recht van terughouding op alle zaken die hij van opdrachtgever onder zich heeft, dat op kosten van de opdrachtgever.
- 15.2 Het risico van de onder dit retentierecht vallende zaken blijft berusten bij opdrachtgever.

ARTIKEL 16 - AANSPRAKELIJKHEID

- 16.1 Opdrachtnemers verplichting tot vergoeding van kosten of schade(s) strekt nimmer verder dan een bedrag van maximaal de aanneemsom van het betreffende werk of relevant deel daarvan, dan wel het totaal van gewerkte uren en verwerkte materialen voor het werk of dat deel van het werk. Of indien enkel geleverd werd, het factuurbedrag betreffende deze leveringen of het relevante deel daarvan. Deze maximering geldt te allen tijde en dus uitdrukkelijk ook indien er meerdere schadegevallen zijn.
- 16.2 Voor gevolgschade is opdrachtnemer nimmer aansprakelijk. Onder gevolgschade wordt in ieder geval verstaan (maar niet beperkt tot): schade van derden of van de principaal, bedrijfssluiting en -stagnatie, verhuiskosten, opslagkosten, herinrichtingskosten, schoonmaakkosten, verblijfs- en hotelkosten, bouwplaats- en steigerkosten, begeleidingskosten en toezicht, stagnatiekosten en bedrijfsschade, inkomens- en omzetschade, gederfde winst, vervangingskosten, enz.

ARTIKEL 17 - OVERMACHT

- 17.1 Onder overmacht wordt verstaan elke van de wil van opdrachtnemer onafhankelijke omstandigheid waardoor nakoming van de overeenkomst redelijkerwijze niet meer van opdrachtnemer kan worden geveerd, zoals: oorlog, gehele of gedeeltelijke mobilisatie, oproer, onlusten, blokkade, verkeersbelemmeringen, algemene of partiële werkstaking, uitsluiting, gedwongen stilstand, brand,

watersnood en/of abnormale waterstand, epidemie, ziekte van personeel, wanprestatie van toeleveranciers, e.d. Of als directe of indirecte stagnatie in opdrachtnemers' bedrijf ontstaat, of indien door vandalisme, bezetting (ook door krakers), atoomkernreacties, milieuramp, milieuverontreiniging t.p.v. het uit te voeren werk en met de gezondheid van personen bedreigende gevolgen, acties van maatschappelijke groeperingen, in- of uitvoerverbod, sneeuw-, en/of ijsbelemmering of door enige andere oorzaak buiten schuld van opdrachtnemer, de benodigde grondstoffen, hulpmaterialen of onderdelen welke van derden betrokken worden, opdrachtnemer niet of niet tijdig bereiken, en/of werknemers van opdrachtnemer het bouwobject niet kunnen bereiken of aldaar niet kunnen verblijven. In dergelijke gevallen heeft opdrachtnemer het recht de levering der materialen en/of de uitvoering van het werk op te schorten zolang deze stagnatie of verhindering aanhoudt.

- 17.2 Indien deze stagnatie of verhindering langer dan dertig dagen heeft geduurd of als vaststaat dat deze van blijvende aard is, hebben beide partijen het recht de overeenkomst, mits zulks schriftelijk geschiedt, te annuleren voor zover het betreft het nog niet geleverde c.q. uitgevoerde gedeelte. Hetgeen bij annulering reeds is geleverd c.q. uitgevoerd moet alsdan direct worden betaald. Bij zodanige annulering, onverschillig welke partij zich hiervan bedient, is opdrachtnemer niet gehouden enige vergoeding ter zake te verlenen.

ARTIKEL 18 - BESCHERMING PERSOONSGEGEVENS

- 18.1 Voor zover opdrachtnemer in het kader van het werk persoonsgegevens verwerkt, zal dat gebeuren in overeenstemming met de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming c.q. zullen deze op een behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt.
- 18.2 Opdrachtnemer zal technische en organisatorische maatregelen treffen om persoonsgegevens te beschermen tegen verlies of enige andere vorm van onrechtmatige verwerking of gebruik.
- 18.3 Opdrachtgever/betrokkene is gerechtigd informatie te verzoeken over de verwerkte gegevens. Deze zal voortvarend worden verstrekt. Opdrachtnemer zal opdrachtgever/betrokkene z.s.m. informeren in geval van een inbreuk (datalek) of als er sprake is van andere omstandigheden die persoonsgegevens van opdrachtgever betreffen.

ARTIKEL 19 - NEDERLANDS RECHT EN GESCHILBESLECHTING

- 19.1 Geschillen worden beslecht door de gewone Rechter die bevoegd is op grond van opdrachtnemers' vestigingsplaats of volgens de wet, danwel naar opdrachtnemers' keuze door de Raad van Arbitrage voor de Bouw conform haar statuten zoals die luiden twee maanden voor totstandkoming van de opdracht, onverminderd de bevoegdheid van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank, rechtdoende in kort geding.
- 19.2 In afwijking van het voorgaande lid, is de Zakelijke Geschillencommissie Natuursteen bevoegd indien partijen dit zijn overeengekomen m.b.t. leveringen en/of werkzaamheden natuursteen.
- 19.3 Op alle overeenkomsten met opdrachtnemer is uitsluitend het Nederlands recht van toepassing.